

Szili István mobil:+36-30-921 3388 cím: 2146 Mogyoród Szántó u. 2.

V. ÁGYÁSOS GOMBATERMESZTÉS KERTBEN

(csiperke, gyapjas tintagomba, pecsétviaszgomba)

1. RÖVID ÖSSZEFOGLALÓ.

A talajon növekvő gombák nem a talajból táplálkoznak, mint a növények, hanem a talajba került lágy vagy fás szárú növények bomló maradványaiból. Azt még megtehetjük, hogy lombból és vegyes növényi szárból készített kerti komposztba, őszi vagy tavaszi beásás előtt szórunk ki gyapjas tintagomba vagy csiperke csírát, és beássuk. Ez azonban még mindig bizonytalan termést eredményez. Ha azt szeretnénk, hogy az adott gomba ne ritkán és véletlenszerűen forduljon elő, akkor termesztésre kész aljzatot kell beásnunk kertünk talajába.

A farönkök termesztése is kerti termesztésnek számít, de erre külön tájékoztató áll rendelkezésre. Jelen tájékoztatóhoz szükség van az általános tájékoztatóra is („RÖVID, ÖSSZEFOGLALÓ...”).

2. TERMESZTHETŐ GOMBÁK

(lásd az általános tájékoztatót is)

- Csiperkegomba, (*Agaricus bisporus*).

Inkább a fehér fajtákat termesztik, de vannak barna kalapú fajták is. Leggyakoribb termesztési alapanyaga a lótrágyából készült komposzt. Ennek elkészítése és a zsákos termesztés részletesen egy másik tájékoztatóban található. Itt, a kerti termesztésben kisebb tételről van szó, ezért az egyszerűbb, rövidebb, a laskagombánál ismertetett eljárásokat javasoljuk, előnyben részesítve a kukoricaszárat (szecskázva, ill. feltépve), kukoricacsutkát (darálva), szalmaféléket, a fűrészporokkal szemben. Csak kísérletileg javasoljuk ezen alapanyagokat

- Gyapjas tintagomba, (*Coprinus comatus*).

Nem tartós gomba, hamar megfeketedik és elfolyósodik. Fiatalon, még keményen szedve, hűtőszekrénybe téve (lehet vízben is – szintén hűtőben) egy-két napig szépen eláll. Érdemes továbbá gyorsan forró vízbe tenni (3-5 percnyi blansírozás), vagy megpárolva félkész ételként mélyhűteni. A gyapjas tintagombának kimutatták vércukorszintet csökkentő hatását. Alapanyagának megfelel a csiperkekomposzt (lásd egy másik tájékoztatóban), de sokkal egyszerűbb és eléggé biztonságos a rövidebb eljárás kukoricaszáron, szalmaféléken. A szalmabrikettet hőkezelés nélkül is alkalmazhatjuk.

- Pecsétviaszgomba (*Ganoderma lucidum*).

Kelet-Ázsiában egyik legfontosabb gyógygomba, szinte a gyógynövényeket is megelőzi. Alapanyagában dominálnak a fűrészporok, az ismertetett előkészítési módokkal (száraz gőzölés, merítés). Hosszú tenyészidejű gomba, már ami a termőtest növekedését illeti (taplógomba...). Az átszövődés 30-40 nap, rönkök esetében természetesen hosszabb, ugyanúgy, mint a laskagombáknál. A gombák kifejlődése, növekedése 1-2 hónapig eltart. Melegkedvelő gomba. A kalap növekedése akkor fejeződik be, amikor szélének világos színe eltűnik. Felaprítva majd teljesen kiszáritva és porrá törve teát készíthetünk belőle. Egy pohár forrásban lévő vízbe egy kávéskanálnyi port teszünk, majd forrás nélkül 20 percig állni hagyjuk és leszűrjük. Keserű, édesíteni kell.

Szili István mobil:+36-30-921 3388 cím: 2146 Mogyoród Szántó u. 2.

C-vitaminnal együtt fogyasztva még hatásosabb. (A gombaport kefirrel stb. is bevehetjük.) Többféle egészségvédő hatást tulajdonítanak neki.

3. ALAPANYAGOK ÉS ELŐKÉSZÍTÉSÜK

Az egyes gombáknál tettünk már említést e kérdésről. Szükséges átolvasni az általános tájékoztató ide vonatkozó részét. A legegyszerűbb két eljárást (száraz gőzölés, merítés) a függékben (VIII. pont) találhatjuk. A csiperkénél, tintagombánál megpróbálkozhatunk szép, sárga színű szalmabrikettel is, hőkezelés nélkül. A brikettet előző este vízbe helyezzük (1 kg-ra 2,0-2,2 litert számítva), amit másnap vagy harmadnap reggelre teljesen felszív, és csírázható.

4. CSÍRÁZÁS, ZSÁKOLÁS, ÁTSZÖVÉS.

A szárazon gőzölt és hideg vízzel benedvesített és lehűlt anyagot szétrázzuk, hogy tovább hűljön. Ugyanezt tesszük a merítéses eljárás „dunsztba” tett anyagával. Csak 30 °C alatt szabad a csírázást elvégezni. Tiszta, kiszellőztetett helyiségben, tisztára mosott betonpadozaton, kádban, tepsiben végezzük el a csírázást: a már lehűlt anyagra rászórjuk a csírárt és belekeverjük. A csírárt tiszta kézzel morzsoljuk szét. 100 kg nedves alapanyagra a csiperkénél és tintagombánál kb. 4-5 liter. Bekeverés után az alapanyagot egyenletesen megtömöködve fóliaszákokba töltjük, és a zsákokat azonnal meglyuggatjuk egy 5-6 mm vastag szöggel, 10-15 cm-es kötésben. 8-12 kg-osnál nagyobb zsákokat ne készítsünk, mert (nagyobb melegben, nyáron) befűledhetnek.

Az átszövetést épületben, alagsorban, pincében lévő helyiségben végezzük. Itt nem lehetnek bomló szerves anyagok, szalmafélék, zöldségfélék, mert ez gombaszúnyog- és penészfertőzéshez vezethet. A zsákok helyét 5%-os hipós oldattal előzőleg fertőtlenítsük. A zsákok polcon is elhelyezhetők, nyáron ne érjenek egymáshoz. A helyiség hőmérséklete 15-20-22 °C lehet. 25 °C-nál már éjszaka szellőztessünk, hogy elkerüljük a bemelegedést, ugyanis a micélium is termel hőt. Csírázás és elhelyezés után azonnal tegyünk ki légyfogókat, légycsapdákat a zsákok közelébe, és ha lehetséges, a nyílászárókra helyezzünk fel apró lyukú szitahálót (a közönséges szúnyogháló nem elégséges). A zsákokat és környezetüket porozzuk meg háztartási légyölő szerrel (Piretrin, Domotox stb.), hogy távol tartsuk az igen apró gombalegyeket, gombaszúnyogokat).

5. KIHELYEZÉS, KERTI ÁGYBA.

A csírázástól számított 15-25 nap múlva az aljzat jól láthatóan átszövődik, kifehéredik, de előfordulhat néhány zöldes színű penészfolt is, ami még nem nagy baj, de nem örülünk neki... A zsákokat kivisszük az árnyékos, szélvédett helyen elkészített ágyakhoz (árkokhoz), levesszük a fóliát, és az ágyásban, árokban egymás mellé helyezzük őket. A talaj egy részét azután visszahelyezzük a blokkokra (5-6 cm vastagon), a többi földből szélvédő bakhátakat képezünk. Ezekre a bakhátakra meleg, szeles időben, terméside alatt, hézagosan széldecskát vagy egyéb árnyékolót helyezünk.

A telepítést tavasztól ősziig bármikor elvégezhetjük. Célszerűbb egymástól távolabb több kisebb ágyást létesíteni, mint egy nagy összefüggőt a gombalegyek miatt.

Az első termés 3-4 hét múlva esedékes, de függ az időjárástól, gombafajtól. A terméshullámok 3-4 hetes időközzel követhetik egymást (a pecsétviaszgomba itt is kivétel). Ha éppen esedékes egy terméshullám, és szárazság van, nem túlzásba vitt öntözéssel (1-2 liter/m²) majd árnyékolással elősegíthetjük a gombák kifejlődését.

Szili István mobil:+36-30-921 3388 cím: 2146 Mogyoród Szántó u. 2.

A gombákat mindig időben, fiatalon szedjük le, ekkor még kevésbé „kukacos”. Meztelen csigák összegyűjtése céljából éjszakára helyezzünk ki félbe vágott burgonyákat, vagy nedves (esetleg sörös) rongyokat, vagy szórjunk ki a telepek köré mészpórt, szuperfoszfátot vagy fahamut.

Tavaszi telepítés esetén nyáron és ősszel teremhet a gombatelep és esetleg még a következő évben is. Télen helyezzünk lombot az ágyakra, mérsékelve a fagyveszélyt. Az ágyás később magától összeesik, s a földet visszahúзва termőföldnek tekinthetjük a területet. Régi ágyások mellé újakat ne telepítsünk, tartsunk 10-15 m távolságot.

Egyéb tudnivalókat (árak, címek stb.) lásd az általános tájékoztatóban. (VI. fejezet)

Mogyoród, 2017. május.

Szili István
(+36-30 92-3388)

